

O faszyzmie

Autor tekstu: **Mariusz Agnosiewicz**

W czasach dzisiejszych szczególnie często nadużywa się słowa faszyzm — w zupełnym oderwaniu od jego realnego znaczenia.

Czym był faszyzm?

Centralną ideą faszyzmu jest statolatria, czyli kult państwa. Nie rasizm, ksenofobia czy cokolwiek odnoszącego się do społeczeństwa. Istotą faszyzmu jest wszechpotężne państwo. Nazwa faszyzm wywodzi się od antycznych *fascis*, czyli pęku różg do którego przymocowany był topór wojenny. W starożytnym Rzymie *fascis* były tym, czym berło w monarchiach — symbolem władzy. O ile jednak berło odnosiło się jedynie do osoby monarchy, o tyle *fascis* noszono nie tylko przed cesarzami ale i najwyższymi urzędnikami. *Fascis* to berło Państwa. Faszyzm to kult imperialnego państwa.

Faszyzm to idea przywracająca system polityczny starożytnego Rzymu. Za ideał faszystowski można uznać system w którym jedna władza koncentruje władzę świecką oraz religijną. W okresie monarchii było to rozbite na dwa mniej lub bardziej od siebie niezależne ośrodki władzy [1]. Apogeum statolatrii osiągnęło Cesarstwo Rzymskie, w którym żyjący cesarze byli zarazem najwyższymi kapłanami, zaś umarli — zaliczani byli w poczet bogów. Zdumiewające jest, że tak wielu dziś wzdycha do wielkości Imperium Romanum, a jednocześnie wyklina faszyzm, który był niczym innym jak wskrzeszeniem najbardziej fundamentalnych cech politycznych cesarstwa rzymskiego.

Często twierdzi się, że nazizm to nie to samo co faszyzm. Jest to stwierdzenie bałamutne. Oczywiście, że faszyzmy nie zawierały wszystkich cech nazizmu. Nie wszystkie były rasistowskie. Nazizm to bowiem faszyzm 2.0: nazizm to statolatria wraz z rozbudowaną mitologią, wraz z rozwiniętym i skonkretyzowanym systemem wierzeń, pochodzącymi [niemal w całości z pism marksistowskich](http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,10154) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,10154>). Dlatego właśnie nazizm był najskuteczniejszym faszyzmem.

Nie sposób szanować Cesarstwo Rzymskie, a potępiać faszyzm. W niczym istotnym ich idee politycznie się nie różniły. Holocaust Żydów był tym samym czym za Cezara stał się [Holocaust Celtów](http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,9858) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,9858>), czyli ludobójcza eksterminacja ok. 1,2 mln ludności celtyckiej, ok. połowa całego narodu.

Statolatria nie jest kultem jakiegokolwiek państwa, lecz takiego, które dąży do wszechpotęgi, czyli takiego, które dąży do budowy imperium, które dla obrony swoich interesów nie wyklucza wojny.

Dziś jest tendencja, zwłaszcza w kręgach liberalno-lewicowych, by każde państwo o silnej władzy centralnej określać epitetem „faszystowskie”, tymczasem faszystowskimi można określić jedynie te systemy, które usiłują wskrzesić idee polityczne Cesarstwa Rzymskiego. By dorzecznie potępiać faszyzm, trzeba umieć wznieść się na potępienie Cesarstwa Rzymskiego. Trzeba umieć powiedzieć, że upadek Rzymu to wydarzenie pozytywne. To zadanie bardzo trudne, bo zwycięzcy piszą historię czyli przesądają o tym, kto jest dobry a kto zły, kto jest cywilizowany, a kto barbarzyńcą, kto jest postępowy, a kto będzie nazywany ciemnogrodem.

Przysięga Horacjuszy Jacquesa-Louisa Davida uważana jest za pierwowzór tzw. salutu rzymskiego, który był nie tyle rzymski, co opierał się na klasycystycznej idealizacji Rzymu.

Przysięga Horacjuszy, wersja nieidealistyczna autorstwa [Alexandre Chaudret](http://eyardt.deviantart.com) (<http://eyardt.deviantart.com>)

Naturalnie, potępienie systemu politycznego nie wiąże się z odrzuceniem dorobku kulturowego. Nie odrzucamy dziś mechaniki kwantowej tylko dlatego, że jej kluczowym twórcą był Heisenberg, czołowy naukowiec III Rzeszy. Bardzo zresztą niewiele z tego, co się dziś nazywa rzymskim dziedzictwem jest w istocie wytworem Cesarstwa Rzymskiego.

Problem faszyzmu w Polsce nie istnieje, wbrew temu, co opowiadają ci, którzy pojęcia faszyzmu używają z precyzją godną stalinowców, którzy faszystami nazywali żołnierzy AK.

Polakom zawsze z ogromnym trudem szło tworzenie państwa, znacznie łatwiej wychodziło tworzenie narodu. Nie jest to zarzut, lecz nasza specyfika, która cywilizacyjnie niekoniecznie jest czymś ujemnym. Tym niemniej, jest oczywiście bardzo duża różnica między państwem fikcyjnym, państwem działającym a statolatrią czyli państwem totalitarnym. Państwo działające jest dziś niezbędne, by móc realizować interesy narodowe w obliczu wszechwładzy globalnych korporacji, które dla zabezpieczenia swoich interesów mają tendencje do formowania hiperpaństwa. Tym niemniej trzeba odrzucić niebezpieczną i szkodliwą myśl, że państwo powinno kontrolować i nadzorować każdą sferę życia społecznego. Myślenie takie jest najlepszym podglebiem dla statolatrii, która może zakradać się także małymi krokami. Mnie w dzisiejszej odbudowie działającego państwa irytują lub niepokoją nie te wielkie rzeczy o których krzyczą na ulicach politycy przeciwnych orientacji, lecz właśnie takie malutkie, którym się uwagi nie poświęca, takie jak wprowadzenie powszechnego obrączkowania świń czy procedowany właśnie obowiązek czipowania psów. Czy w państwie nowoczesnym już nie wystarczy, że każdy z nas ma swój numer, lecz i każde zwierzę musi być wciągnięte do państwowych rejestrów?

Nie obawiam się faszyzmu ani innej formy statolatrii w Polsce, tym niemniej warto szczepić się przed myśleniem, że państwo jest od tego, by rozwiązywać wszystkie problemy społeczne Polaków.

Tako rzecze Zaratustra.

Uważa się dziś, że koncepcja statolatrii po raz pierwszy pojawiła się w *Doktrynie Faszyzmu* Mussoliniego w roku 1931. W tym samym roku papież Pius XI potępił „pogański kult państwa”. W istocie jednak pojęcie to pojawiło się już pół wieku wcześniej w najważniejszym dziele Fryderyka Nietzschego. Ten który jest dziś uważany za filozofa, który natchnął faszyzm, zdążył go potępić zanim on powstał. Oto fragmenty rozdziału „O nowym bożku” z *Tako rzecze Zaratustra*, które zostały sformułowane w obliczu konsolidacji państwa niemieckiego przez Bismarcka:

"Istnieją jeszcze gdzieś narody i stada, wszakże nie u nas, bracia moi: tu istnieją państwa.

Państwo? Cóż to jest? Bacność! Uszy mi roztwórzcie, abym wam słowo me rzekł o śmierci ludów.

Państwem zwie się najzimniejszy ze wszystkich zimnych potworów. Zimny kłam głosi ono, i ta oto leż pełnie z jego ust: 'Ja, państwo, jestem narodem'.

Łeż to! Twórcy to byli, co stworzyli narody i zawiesili ponad nimi wiarę i miłość: i tak oto życiu służyli.

Niszczyciele to są, co sidła na wielu nastawili i przezwali je państwem: miecz zawiesili oni ponad nimi wraz z tysiącem żądz.

(...)

'Nie masz na ziemi nic większego nade mnie: jam palec Boga rządzący' — tako ryczy potwór ten.

I nie tylko wszystko, co długouche i krótkowzroczne, pada przed nim na kolana.

Och, nawet i w was, wy dusze wielkie, syczy ono ponure swe kłamstwa! Och, odgaduje ono serca bogate, co rade się roztrwają!

Tak więc i was odgadł, pogromcy starego boga! Znużyliście się w walce i oto znużenie wasze służy nowemu bożkowi!

(...)

Patrzcież mi na tych zbytecznych! Chorzy są oni zawsze: rzygają żółcią i zwą to gazetą. Pożerają się wzajemnie, a strawić się nawet nie zdołają.

Patrzcież mi na tych zbytecznych! Zdobywają bogactwa i stają się dzięki nim biedniejsi. Potęgi chcą i przede wszystkim oskarża tej potęgi, wiele złota, — ci bezsilni!

Patrzcie jak się pną, zwinne te małpy! Pną się poprzez siebie nawzajem i strącają się wzajemnie w błota i głębie.

Do tronu pchają się oni wszyscy: omam to ich; — jakoby szczęście na tronie zasiadało! Nieraz błoto spoczywa na tronie, — a nierzadko i tron na błocie.

Opętańcy to są, zwinne to małpy, i gorączką przepaleni. Cuchnie mi ich bożek, ów bożek zimny, cuchną mi oni społem, ci bałwochwalcy.

(...)

Zaprawdę, kto mało posiada, tym mniej będzie posiadany: błogostawione niech będzie małe ubóstwo!

Gdzie państwo się kończy, tam dopiero zaczyna się człowiek, który nie jest zbyteczny: tam się poczyna pieśń niezbędnego, jednokrotną i niezastąpioną nutą."

Przypisy:

[1] Przez owe dwie władze należy rozumieć *rząd ciał* i *rząd dusz*; dziś ten ostatni tworzą głównie kościoły i media.

Mariusz Agnosiewicz

Redaktor naczelny Racjonalisty, założyciel PSR, prezes Fundacji Wolnej Myśli. Autor książek [Kościół a faszyzm](#) (2009), [Heretyckie dziedzictwo Europy](#) (2011), trylogii *Kryminalne dzieje papieżstwa*: [Tom I](#) (2011), [Tom II](#) (2012), [Zapomniane dzieje Polski](#) (2014).

[Strona www autora](#)

[Pokaż inne teksty autora](#)

(Publikacja: 04-12-2017)

[Oryginał.](http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,10168) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,10168>)

Contents Copyright © 2000-2015 Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2015 Michał Przech

Właścicielem portalu Racjonalista.pl jest Fundacja Wolnej Myśli.

Autorem portalu jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tego portalu i jakiegokolwiek jego części.

Wszystkie elementy tego portalu, wliczając w to strukturę katalogów, skrypty oraz inne programy komputerowe są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tego portalu oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tego portalu i nie korzystać z jego zasobów.

Informacje zawarte na tym portalu przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów portalu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na portalu. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki prezentuje.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych portalu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl

Racjonalista.pl

Strona 5 z 5